

Szerk. az olvasóhoz

A 2020-as évfolyamunkat teljes egészében uralták a címlapon aljnymatban ijesztgető rajzok – a koronavírus-korszak felszíni és lelki (aljnymati) kivetülései. (Párhuzamosan a pandémia létrehozta online változatunkkal, amely e korszak krónikásává vált.) Az idei, 2021-es évfolyamról levettük a rajzokat, hogy talán ez a gesztus, ez a remény-kifejezés is előre döccentse a visszazökkenést, az *ún.* normális élet keretei közé. Noha az első, a járvány fenyegetés riasztó rajzaitól lecsupasztított számunk élén a kérdőjelet kitettük: *Koronavírus korszak után????*

Pedig le sem szabadott volna venni a rémület vizuális megjelenítéseit. Hiszen akkor indult be az *ún.* harmadik hullám, hogy majd nyárra-őszkezdetre lecsendesedjen. (Ézért egy csökkentett habzású ünnepi könyvhéten – az eredeti helyszínén, de nem az eredeti időpontban – találkozni is tudunk veletek a szorongva lesett járvány egy csendesebb hullámvölgyében.)

Azonban most, a nyomdába adáskor tobzódik a *negyedik hullám.* Sőt, annak *omikron* változata („variánsa”) újabb frontot nyitott – az egész emberiség ellen folytatott, globális harcában. Nincs semmi okunk úgy tenni, mintha az érdekelne bennünket elsősorban, ami a lap tartalma. Ez, immár három évtizede: a magyar zsidó kultúra művelése, vagy – ez is egy halálos tendencia – emlékeinek megőrzése és kanonizálása.

Lapunk hasábjain egy évtizede vitát kezdeményeztünk, hogy „folytatható-e Múlt és Jövő attitűdje?” Nevezetesen, hogy továbbra is kívül-reakszthető-e szellemi műhelyünk magaslatairól az Olümposzunkat körülvevő valóság egzisztenciális fenyegetése? Ez a kétely a politika – s jelesül az alkotmány – változásaira vonatkozott, amely bizony hatással van a műhely szerzőire és olvasóira egyaránt. Különösen a témánk miatt – mert bizonyos politikai tendenciák, akárcsak a kultúrpolitika szintjén is, még érzékenyebben érintik ügyünket, a magyar zsidóságot –, hiszen apokaliptikus traumánkat ronkó jelenségek és előzmények okozták.

Tehát emberek, csoportok, társadalmi rétegek – kultúrától független jelenségeiről – volt szó, amikor felmerült az egzisztenciális problémák megjelenítésének a kérdése – már csak azért is, mert a 100 múlva érkező olvasónak tudnia kell, hogy milyen tényezők határozták meg egy adott évben, évtizedben, korszakban a *Múlt és Jövő* készítőit és olvasóit.

Most azonban nem ember, nem a politika nyelvére lefordítható nézetrendszer kultúrharca („-kampfja”) határozza meg az egzisztenciánkat. (Noha a 2022-es választások gyűlölet-fölkorbácsolásai sztereóban rombolják az amúgyis meggyengült immunrendszerünket.) A vírusok

(Folytatás a 2. oldalon.)

TARTALOMJEGYZÉK TABLE OF CONTENTS

- 2 Szilágyi Ákos verse
Ákos Szilágyi Poems
- 3 Somlyó-ünnep
Honouring Zoltán Somlyó
- 4 Kőbányai János: Somlyó-ünnep – bevezetés
János Kőbányai: Honouring Zoltán Somlyó – Introduction
- 5 Somlyó Bálint: Kételemek és bizonyosságok (lírai esszé)
Bálint Somlyó: Doubts and Certainties (Lyrical Essay)
- 8 Somlyó Zoltán: Négy elmúlt már... (vers). Zsoldos Sándor jegyzetével
Zoltán Somlyó: It's Past Four a Clock... (Poem) – with notes by Sándor Zsoldos
- 9 Szilágyi Géza: Somlyó Zoltán emléke halálának tizedik évfordulóján (esszé)
Géza Szilágyi: Commemorating Zoltán Somlyó Ten Years After His Death (Essay)
- 11 Somlyó György: Apám nyomában (vers)
György Somlyó: In My Father's Footsteps (Poem)
- 12 Zsoldos Sándor: Morzsák Somlyó György (író)asztaláról (esszé)
Sándor Zsoldos: Breadcrumbs from György Somlyó's (Writing) Table (Essay)
- 17 Petróczi Éva. Három vers-rekviem
Éva Petróczi. Three Poem-Requiems
- 20 Kőbányai János: A magyar és izraeli sorsközösség írója: Avigdor Hameiri (esszé)
János Kőbányai: Avigdor Hameiri – Writer of the Hungarian and Israeli Communities of Fate (Essay)
- 32 Arany Zsuzsanna: Zsidóul szeretni. Kaffka Margit: Állomások című regényéről (tanulmány)
Zsuzsanna Arany: Loving in a Jewish Way. On Margit Kaffka's Novel *Stations* (Study)
- 39 Soltész Márton: Szimuláció és asszimiláció. Bevezető és kiegészítő gondolatok Nagy Péter emlékiratának első öt fejezetéhez
Márton Soltész: Simulation and Assimilation. Introduction and Addenda to the First Five Chapters of Péter Nagy's Memoirs
- 42 Nagy Péter: Levelek Piroskának (emlékirat, részlet)
Péter Nagy: Letters to Piroška (Autobiographical Fragments)
- 73 Goldstein Imre: AsszírIA átka (novella)
Imre Goldstein: The Curse of Assyria (Short Story)
- 82 Surányi László: Ádám, Éva és a szó. Az első törés a nyelvben (tanulmány)
László Surányi: Adam, Eve and the Word. The First Linguistic Fracture (Study)
- 92 Bárd Károly: Ki írhat a zsidó kollaborációról? Töprengések Takis Würger Stella című regénye ürtügén (tanulmány)
Károly Bárd: Who Is Entitled to Write About Jewish Collaboration? Meditation Around the Novel *Stella* by Takis Würger (Study)
- 99 Turbucz Dávid: Egy rendszer megszilárdulása – könyvkritika Veszprémi László Bernát 1921. A Horthy rendszer megszilárdulásának története című könyvéről
Dávid Turbucz: The Consolidation of a System – Review of the Volume: 1921 – a Horthy rendszer megszilárdulásának története/1921 – *The Consolidation of the Horthy Regime: A History* by László Bernát Veszprémi
- 105 Radics Viktória: Balkáni medalionok (elbeszélésfüzér)
Viktória Radics: Balkan Medallions (Feuilleton)
- 115 Gergely Anna: Lakos Alfréd (1870–1961): „a zsidóság Rembrandtja”. Ecsetvonások egy elfeledett székesfehérvári festőművész pályaképehez (tanulmány)
Anna Gergely: Alfréd Lakos (1870–1961): 'The Jewish Rembrandt'. Brush Strokes Around the Profile of a Forgotten Artist from Székesfehérvár (Study)
- 125 Haklik Norbert: Olvasónapló Mezei Márk Zsidó temetés című regényéről és Kovács Szabolcs A nagysármási zsidók legyilkolása (1944. szeptember 16–17.) című történelmi munkájáról
Norbert Haklik: Book Report on the Novel *Jewish Funeral* by Márk Mezei, and on the Historical Monograph *The Massacre of the Nagysármási Jewry (16–17 September 1944)* by Szabolcs Kovács
- 127 Figyelő
Observer